

अध्याय १७वा.

५.

①

आध्यासत्रावा ॥१७॥

॥ श्री ॥

जय आध्या ॥१७॥

२

श्री आमळदायनमः॥ संतअधीइतरुजन॥ दिस तियेसप्रसमान॥ परीसंत
 ससआनंदधन॥ ब्रह्मानंदंउत्तुति॥ वक्रसंगेप्रसतांमराळ॥ दिसतिसारी
 खीशुइधवळ॥ परीशीरआणिजन॥ क्रीतिवेगळहंसवीप॥ वायसांत
 वसेकोत्रिळ॥ त्यावसापीवीदिसेवेवळ॥ परीकर्तांवसंतव्राळ॥ पंचमस्वर
 आठविति॥ जंबुवनांतवाटवाक्री॥ यतीसप्यीणवेळक्रीसारी॥ स
 णमात्रंगस्तविदारी॥ हरीणांवाटेनिवडन॥ स्फटीत्रांतसुक्ताप्रळजाण
 ॥ दिसेसारीभवेसप्रसमान॥ सुक्तेजोहरीवाटेनिवडुन॥ क्रीजतनजीवा
 स्थिथ॥ पाषाणांतपरीसपुर्ण॥ दिसतेसावीजउकठीण॥ परीतोत्रोहावेक
 रीसुवर्ण॥ लुह्यावर्णलिपुडनिं॥ वस्तरीआणीष्टतिक्रा॥ दीसेरंगयेकवी
 सारीवा॥ परीष्टगमदंसुवसेसकठीका॥ श्रीमंतासिनिववी॥ तक्रुउय

७

रावेत्सिं श्रीरामस्फटीकश्रीदेवरी ॥ सौमित्रावीयेमांसिवरी ॥ प्रीरठेउनी
 पदुउला ॥ १५ ॥ देवतां वीसौमित्रराघव ॥ भयाभीतजात्रासुग्रीव ॥ ह्यण हे
 वाढीनेदो घेमानव ॥ विरयेथेपाठविजा ॥ माझाघातकुरावणा ॥ शत्रुणे
 दिधलेपाठउनिपां ॥ ह्यणानिसुग्रीवतपुनिपां ॥ जाताजालासत्वर ॥ १७ ॥ वे
 धांसनपुसतांतेपुन ॥ पळतवे ॥ सवनेंउपवनेंलंपुन ॥ सपिर
 वेगंवालिगा ॥ १८ ॥ मासयेगजाउनिहनुमंत ॥ उभावेलासूर्यसूत ॥ ह्यण
 लुंक्रांभीतोसियेथं ॥ क्रम्येविपरीतदेखिले ॥ १९ ॥ सुग्रीवह्यणदोघेधनुर्धर ॥ दी
 सतिपरमप्रचंडविग ॥ त्यांसिविलो व्रितांभयेआपार ॥ माझेहृदइंसंवर
 ले ॥ २० ॥ आज्ञीम्यांस्वप्रदेखिले ॥ दोघेधनुर्धरसाद्रजाले ॥ वाढीवधोनी
 राजसिधले ॥ वीक्षिंदेवेंहनुमंता ॥ २१ ॥ आरुणोदइंदेकीलेस्वप्र ॥ सवंची

२

पात्ते दोषे जण ॥ परीम जधीर न धर वे जाण ॥ भयें करो निवापी लो ॥ २२ ॥ या
 वरी वाणे नंदन ॥ आद्री आसतां बोधे प्रधान ॥ हुतांता सि सी सा ला उ न ॥
 तुज ला जी र सुं सु ग्री वा ॥ २३ ॥ तरी हे पं पा ति र्दि दो षे जण ॥ वै स ले वि र हे दी प्य
 मान ॥ क्रीं ह स्प ति आ णी स ह स्र न य न ॥ तै से दो षे दि स ति ॥ २४ ॥ क्री ये क्त त य स्वी
 ये क्त उ दा स ॥ ये क्त प्रो द्य र्थी वि बो ध ॥ क्री ये क्त पु ण्य ये क्त ये श ॥ तै से दि स ति दो
 षे ज ण ॥ २५ ॥ क्री ये क्त ज्ञान ये क्त वि ज्ञान ॥ ये क्त आ नं द ये क्त स मा धान ॥ ये क्त स गु
 ण ये क्त नि गु ण ॥ दो ण्ही स्वरु पें ही र्थी ॥ ये क्त स मा ध ये क्त सि द्ध ॥ ये क्त वै रा ग्य
 ये क्त बो धा ॥ क्री प्रो क्ष ये क्त ब्र ह्मां नं द ॥ तै से दो षे दि स ति ॥ २६ ॥ यां वे आ ग म नी
 पा हिं ॥ आ नं द दा ट ला मा से द्द दं ॥ यां वा स मा चार लु व ला हिं ॥ जा उ नि आ
 तां वी आ णी तुं ॥ २७ ॥ सा वी पा बो ला व दु न ॥ क्क ले ल या वे अं तर ज्ञान ॥ स्वा

(4)

दयेतांरससंपुर्ण॥ चतुर्जैसेवोळवति॥ २५॥ आरुणोदयावहोति॥ र
 जानिसरेवृळेशानि॥ क्रीदाहकलनिरसतांअग्नी॥ शांतजालराजाणीजे
 ॥७०॥ क्रीआनर्थसमयावहुन॥ जाणीजेबंधुमित्रजन॥ क्रीइंद्रियंभिग्रहं
 पुर्ण॥ योगेश्वरजाणीजे॥ ७१॥ क्रीदयेवहोनिवृळेशानि॥ क्रीतकविहोनी
 समुद्धति॥ क्रीवेदांतश्रवणंनिदानीहोवावावालीजाणीजे॥ ७२॥ प्रेमरसा
 हुनिभक्ति॥ निरापेशावहोविचिरी॥ क्रीपावलाअहयेमुक्ती॥ येवपर
 क्रीजाणीजे॥ ७३॥ तैसंत्याचंअंतरसमस्त॥ मीआणीतांतुंराहेस्वस्त॥ ज
 रीयेथंआसेउविपरीत॥ हस्तसंकेतदाविनतुते॥ ७४॥ हेसंबोळोनिहनुमं
 त॥ पंपातिरासिआलाखीत॥ वटदृक्षातढीरघुनाथ॥ पदुउलाआ
 सेश्रमोनियां॥ ७५॥ स्फुरीकृषीढादैदीव्यमान॥ जेविंशोषतलकशुभव

५४

७॥ त्या वरी श्रावणासी नंदन ॥ वीराजमान दि सतसे ७६ ॥ तवं या वटा व
री हनुमंत ॥ कौतुकें करुनि उ उपाकरीत ॥ लसुनियां रघुनाथ ॥ हर्षे दा वि
तवां कोठिया ७७ ॥ पै सादे खानियां वान्तर ॥ सौमित्रा सि दारु वि रघु विर
पै लुपादे तो कृपि विर ॥ पं वरु र तो उरी अस ७८ ॥ श्रुत क्रतसे हे म कौपीन
॥ कजबंधन वळे मदन ॥ साश्रें वीत्त सहे करुन ॥ या सी देखुन भरलें आसे
॥ ७९ ॥ प्राते वें व वन हनुमंत ॥ आठवि न हं हृदयांत ॥ जो बोळखे ल कौपी
न गुप्त ॥ तो श्री स्वामी तुसा आसा ८० ॥ तो घेतया आला सकळ ॥ परी माश्रें
अद्भुत बळ ॥ हा दि सतसे क्रोमळ ॥ तमाळ निळ सा नीरा ८१ ॥ श्री ष्या परी स
आगळे वळ ॥ स्वामी स असा वें व हं साल ॥ मग वटशा स्वामोडुनि सबळ ॥ रामां
वरी राकितसे ८२ ॥ ते देवतां उन्मीळ जीवणा ॥ व्यापासी वेगें वट विला

5A

तं भुमीसीनपडेमागुतेन ॥ त्यावरी वायो नंदन ॥ कामा विसहो तसे ॥ ५० ॥
जनकपवनधां वेते समई ॥ आत्मजधरीला दृढहृदई ॥ हृणोत्तरे शर
पालवला हिं ॥ रामचंद्रासिजाई कां ॥ ५१ ॥ हा अवतरला शेषशाई ॥ जाण
सी रसीधु वाजा वाई ॥ दृढलागे सा वेणई ॥ कृपावाध्वा मानसे ॥ ५२ ॥ म
जश्रीसा मासी हनुमंत ॥ यं उनीलोटंगण घालीत ॥ मागुति उपोनिधतीत
॥ श्रीसाम्बरणसप्रेमं ॥ ५३ ॥ उठोनिया रघुवीर ॥ हृदई धरिला वायो कुमार
॥ ऐकजाले हरीहर ॥ जयजय वारवरीता ॥ ५४ ॥ श्रीसाम्बरणे हनुमंता
॥ जों वरी शक्ति आणी सक्ता ॥ तो वरी आश्रये होत त्वता ॥ बळार्णव आ
यां विजई ॥ ५५ ॥ कैके इहास्ति वापुर्णपी उ ॥ अंजनिं हातिंपउ ला आसवं उ ॥
तो हा वीर जन्मला प्रसं उ ॥ राघवा दु निपुर्वी विपै ॥ ५६ ॥ आसो जे पुनी

6

दोन्ही वर॥ हनुमंत उभासहे समोर॥ सुयोगमकरुणां समुद्र॥ जगदोद्धार
 दिनबंधु॥ हेगामभुवनसुंदरा॥ हेगामजनकज्यावरा॥ हेगामनवपंकज
 नेत्रा॥ पुराणापुरुषाजगदात्म्या॥ परमभक्तजाणुन॥ हनुमंतासिभेटल
 सुमण॥ श्रीधरनिवायो नंदन॥ शितावल प्रेवैसविलुण॥ रामचरणधुरी
 तमारुति॥ ह्यणे रघुविगायै त्रयेव विनंति॥ पैलरुषिसुखपर्वति॥ वसेवपी
 पतिसुग्रीव॥ आभये देसीत॥ गतां गरीषातां भेटविनतयाते॥ बहुंतका
 मतपाचे हाते॥ पुढें साधे श्रीगाम॥ प्रगबोले रघुनंदन॥ ह्यणे हा सुग्रीव
 क्रोणां वाक्रोण॥ हनुमंत सांगे पुर्वव्रथन॥ सावधानपरी सावे॥ क्रमबोद्र
 वक्रीतां ध्यान॥ प्रेमोदकविंडने त्रींदुन॥ अंजुळीतपउतां वीरुणा॥ रुक्षरा
 जजन्मलप॥ तो ब्रह्मणाचा प्रीयेनंदन॥ वान्तरवेशबळ गहणा॥ हीं उतां

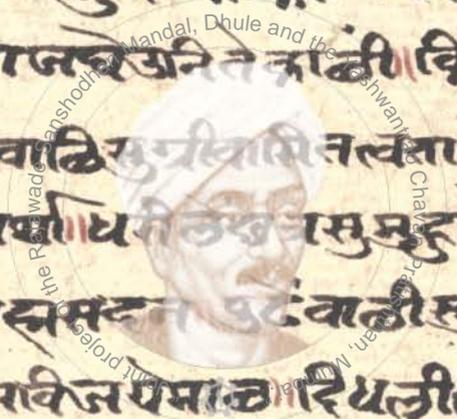
५

6A

वन उपवन ॥ श्रीविजो कृष्णतिगोला ॥ ६० ॥ देवीले रम्यसरोवर ॥ भोवते सफ
ळ सदा तरुवर ॥ परी तेथें शापु सुतर ॥ आपणो वाहो तां पुर्वी ॥ ६१ ॥ जो नर
से विजये शी वें पावणी ॥ तो नारी होइ लततः सुणी ॥ हे रसराजें नेणानि उठिनी
वनी घातली ॥ ६२ ॥ स्नान करुन निघतां यीवाहीर ॥ जालें स्त्रीपे वें शरीर ॥
रंभे हुरि परम सुंदर ॥ होय विजीवने काळी ॥ ६३ ॥ तां सित्र इंद्रदोघे जण ॥ आ
ले सुंदर स्त्री वरं सुणौन ॥ तवें तो वरसु उत्र लाजो न ॥ स्त्री होउन वै सलसे
॥ ६४ ॥ नघे उतयासी सुरत ॥ मग रोधां ही साती लें रेत ॥ आधीं शक्र वीर्य म
स्त विपडत ॥ वाढितेथें जमला ॥ ६५ ॥ मागुक्तिर्य वीर्य पडी लें प्रीवैसी ॥ तेथें सु
ग्रीव जन्मला बळरासि ॥ विरं वीपातला सुउवरी विशेखी ॥ तां पुत्र नारी जा
लासे ॥ ६६ ॥ मग तेणें प्रार्थुनिं शिवासि ॥ उशाप मागे पुत्रासी ॥ कासिनि भावह

०

रोनित्यासी ॥ एत्रकेलापुर्ववत् ॥ ११ ॥ दोघेपौत्र आणी सुत ॥ घेउनिगेलापय
जात ॥ मगवस्तिव्रगवण अद्भुत ॥ विष्किंशनगरवसवित्ते ॥ १२ ॥ धाकुटासु
ग्रीववडिलवाळि ॥ रुक्षराजदेउनि ते काळी ॥ विष्किं देवेगाज्यभुमं उळी ॥
केले तेंणे वहुंत वाळ ॥ १३ ॥ वाळिसुग्रीवसितत्वता ॥ रुक्षराजचीमाता पीता ॥
पुटेवाळीसदेउना ज्यार्थ ॥ धरी लख सुमहु ते ॥ १४ ॥ करुनि पांयोगसा
धन ॥ रुक्षराजपावला ब्रह्मसदन ॥ पुटेवाळीसुग्रीवदोघे जण ॥ बंधुसमा
नसारीवे ॥ १५ ॥ इंद्रेवाळीसविजयमाळ ॥ दिधलीस्यणोनि तोसबळ ॥ समरीं
शत्रुहोयेनिर्वळ ॥ वाळीपतापदेवतां ॥ १६ ॥ सूर्येसुग्रीवधरीला ॥ जाणुनिमा
संहातिं दिधला ॥ स्यणुंसां प्राळी मक्षयाला ॥ एसें प्रजप्रार्थीनिं ॥ १७ ॥ सुग्रीव
आणी वाळीसद्यं ॥ वैरलागलें गज्यसमंधं ॥ पुटेसुग्रीववाळीक्रोधं वथा

५

४

दृष्टी साची थापटीली ॥ १ ॥ राघुनाथ प्राप्तीसित लता ॥ तुंस हुरुमा सासमर्थ
 ॥ काडु उत्सा इहे उं आतां ॥ उपकार सर्वशान विसर्ग ॥ २ ॥ दशरथात्मजरघु
 पति ॥ साची पुर्वी वीपै विली विसि ॥ पंचवटीसी वरनिवास्ति ॥ पीसीतासनमा
 रीले ॥ ३ ॥ आसोचे उनिवासरं वाजार नठनिठजं बुवंत वीर ॥ सुग्रीव
 आला जेशं रघुविरा ॥ लुवनसुंदर देखाला ॥ ४ ॥ क्रोद्यानकोरीमिनकेतना ॥
 आवहुनिवोवाठावेजाण ॥ तमाठनिठचिरपसगुणा ॥ सुग्रीवेंनेत्रीवि
 लोविले ॥ ५ ॥ लोसंगणघाजीत सुग्रीव ॥ नठनिठादिवात्तर सर्व ॥ ऐसं
 देवतांसीताधव ॥ पुढं धांवत जेरावणा ॥ ६ ॥ धयोनि पांतेन्ही कर ॥ उठविले
 जानुं कुमर ॥ हृदइंधरीतरघुविरा ॥ सुविआपारसुग्रीवा ॥ ७ ॥ असंतजा
 ला सुधातुर ॥ सासनेटलासीरसागर ॥ कीदरी डीयासीआपारा ॥ द्रव्यघं

सांपउलें॥१॥ श्रीं आळस्यावेंग्रहशोधीत॥ क अ वृक्ष आला आकस्मात्
 ॥ श्री बुकलेवाळकनेटत॥ जननीयेसीप्रीतिने॥ १० ॥ कीं शुभांशतपरी
 जावनिं॥ त्यापुढंजेरेमंशकिनी॥ तैसंसुग्रीवमनिं॥ ब्रह्मनंदंउचंबळला॥
 ११ ॥ जीववैक्यभाव॥ तैसंभेटीवेचैभव॥ तेह्मांविमानिबैसोनिदेव॥ सु
 मनसंभारवर्षति॥ १२ ॥ नळनिळजंबुवंत॥ आणीकृहिवान्नरसमस्त॥ त
 यांसीरघोतप्रआळंगीत॥ आनंदगानिनसमाये॥ १३ ॥ हनुमंततयेवेळ॥
 पसरीतेवृक्षअहळे॥ मध्येआणीसीसासुकेले॥ सयांसतेथेवैसविठेंपै॥
 १४ ॥ सुग्रीवआणीरघुनाथ॥ उभयतासहणेहनुमंत॥ येकयेकाचाकार्ण
 थ॥ साद्यहोउनिसाधावा॥ १५ ॥ रघुनाथसुपोराज्यआणीसया॥ सोउनदेतांरवी
 कुंभा॥ हासासतनिर्धारवरा॥ उदईचीपाहाल॥ १६ ॥ आर्कजस्यणेजेणंने

१

ली सीता ॥ त्यासी संरूप नितत्वता ॥ आयोध्य स्थिये इ न समर्था ॥ अंगळ भगी
 णी समवेता ॥ १ ॥ ऐसें ऐक तां वीउ तर ॥ नुमुकारें गजतिवानर ॥ तेषां नादे
 अंबर ॥ दणानिलें ते समझ ॥ सुग्रीव हाणें घुनंदनां ॥ काल येक सुंदर ल
 उनां ॥ राक्षस घेउन गेला राणां ॥ नीमळ मार्गें धरें ॥ आह्मी समस्ति देवि
 लीन यनिं ॥ आत्रंदत करुणा वचनि ॥ सवरा समाधां वंधां वंनिर्वाणी ॥ व्याप पा
 णी करुणां करा ॥ सवरा भरी हाणे सुमिगा ॥ धां वंधां वं वेगें परम यत्रि ॥ मा
 गुति ह्यो स्मरारि मित्रा ॥ रा जीवने शिधां वं वेणिं ॥ तिणें उ त्तरी वरुण प्राणे
 नि ॥ आभरणें रा कीली बांधोनि ॥ आह्मी तें ठे विली जतन करुणें ॥ राम ऐको
 नि विस्मिती ॥ सवरा तेन बल सांगति वानर ॥ हनुमंतें आणी ले आठंकार
 ॥ अंशी कादे वितां वीर घुविर ॥ शोकाया विपडियेला ॥ अंशी का आठुनी

११

दनुमंत ॥ रघुविश्वेहातिंदेत ॥ मगशोक मांति लखहंत ॥ तोवृवणचरुंश
११ ॥ लाहेलाहं ग्रंथीवा सोडित ॥ आभरणं वोळखीली समस्त ॥ आहृषीये
सुणो निरघुनाथ ॥ शरीर धरणी वरीटा किलें ॥ हृदइंधरनी आळंकार ॥
नेत्री व्या आंसुवंचालिले सुर ॥ सहइहोति समस्तवानर ॥ नयनिनीर
सर्वां व्या ॥ आठउनिंशी ते वे सुण ॥ की आयकरी रघुनंदन ॥ धांउनियां ल
सुमण ॥ धरी वरणरघुपति वे ॥ लसु मणासि सुणोरघुविर ॥ सखया वो
ळवहे आळंकार ॥ होये किं नदे साचार ॥ पाहे वरवें विलोकुनि ॥ सुमि
त्रं आळंकार घेउनि ॥ सादरहोउनि पाहे नयनि ॥ सुणोने सुरहें सीते व्याचरणी
॥ वोळखीली साचये ॥ नेणें वोळखीली साचार ॥ वरकउनेणेनी आळं
कार ॥ रामसुणोतुं निरंतर ॥ जनक जे जवळी होतासत्रि ॥ सौमित्र सुणो

१०

सीतामाडली॥प्यांक्षीनाहीपुर्णपाहीजी॥त्रीकाठनमतांचेवेळी॥ने
 पुरेदेवेसिंसाचार॥१७॥तुंभक्तसरोवरीवाराजहंस॥कीज्ञानमुक्ताफळमं
 उस॥त्रीधात्रुवीपीनहुताश्रु॥सदानिरीपसुरजैसा॥१८॥सुग्रीवहृणेरविकु
 ठमंडणां॥जरीमीज्ञानविभटविना॥वरीभोपीनयेमयातनी॥द्वल्पपर्यंत
 निर्धारें॥१९॥नळानिळजांबुवंत॥मासप्रधानजगविख्यात॥भुगोळहास
 णनलागत॥उचलोनचालिन्याल॥२०॥आतांरघुपतिलुझीवजाण
 ॥स्वर्गस्थपाताळशोधुन॥ज्ञानकिआणीनहेंप्रमाण॥सत्पस्यत्रीकाचा
 ॥२१॥मगबोलेमखपाळण॥लुजताराराज्यदिधल्यावांबुन॥सीताशुद्धिनक
 रीतेंआण॥आवगारीचीजग्यापां॥२२॥तुझेकार्यनहोतांआधी॥कदानक
 रींसीताशुद्धि॥हेमाश्रीप्रतिज्ञांत्रीशुद्धि॥काळत्रंडंठेनां॥२३॥गुरुहृणयेवीण

११

10A

ज्ञान ॥ क्री आवादि वीण भजन ॥ क्री विर श्रीये विणरण ॥ क्री आनुक्षण अस्मा
त ॥ ॐ क्री आसि श्री वीण भोजन ॥ क्री प्रेमं विण कीर्तन ॥ क्री विप्र जै से विद्ये वि
ण ॥ तै सं तु सं कार्य न होलां ॥ ॐ तु सं मनो रथ पुरतां ॥ सीता शुद्धि न क्री तत्वता
॥ है सं बो लतां रघु नाथा ॥ विर श्री आंगी दा टली ॥ ॐ चढ विजा व्यापा सी गु
ण ॥ स्रणे बोला विंश क्रनं दन ॥ सु ग्री वधा को नि धी री वरण ॥ कर जो उ नि वी न
वी त ॥ ॐ स्रणे वा ढी चा म र अ गी वा रा ॥ आय ण यु धन क्र ग वं स तो र ॥ आ
क स्मा त रा का वा श रा ॥ ती री च सं द रा य त्या वा ॥ ॐ मंग ळ जन नी ज्या मा त
॥ सु ग्री वा सि पु से व्र तां त ॥ या सि इ तु वें व क प्रा म् ॥ त्रै से नि वें जा हा लें ॥ ॐ सु ग्री
व ते हां सां ग त ॥ है सा सु र न ग दै य ॥ त्या चे पो टीं हु उ भी सु त ॥ पर म व री ष्ट ज न्म
ला ॥ ॐ मा हां उ न्म त म द्य पा णी ॥ कृ ळ ह म ज वा व या हिं उे आ व निं ॥ य री

मूळ प्रत पाहण्यासाठी संपर्क

इतिहासाचार्य वि.का. राजवाडे संशोधन मंडळ, धुळे
राजवाडे पथ, गल्ली नं. १, धुळे-४२४००१ (महाराष्ट्र)
दूरध्वनी क्रमांक (०२५६२) २३३८४८
Email ID : rajwademandaldhule@gmail.com